

Innst. 48 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:159 S (2009–2010)

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Jan Tore Sanner, Elisabeth Aspaker og Trond Helleland om bedre forebyggende tiltak, tidligere og tydeligere reaksjon for å hindre unges rekruttering til kriminalitet

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Jan Tore Sanner, Elisabeth Aspaker og Trond Helleland fremmet 14. juni 2010 følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det etableres et forpliktende SLT-samarbeid i alle kommuner. Regjeringen bes spesielt om å intensivere arbeidet for å avklare og avhjelpe praktisering av taushetspliktsregelverket som ofte bidrar til manglende samhandling og forebygging til skade for barn og ungdom.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utredes egnede målekriterier for forebyggende arbeid innenfor politi, kriminalomsorg mv.

III

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at den enkelte skole har sin egen politikontakt.

IV

Stortinget ber regjeringen øke erstatningssatsene for foreldrenes ansvar for skade forvoldt av barn i skadeerstatningsloven.

V

Stortinget ber regjeringen fremlegge sak en om etablering av obligatorisk tilbud om konfliktrådsbehandling i alle saker med barn under 15 år.

VI

Stortinget ber regjeringen legge til rette for mentorordning for kriminelle barn også under den kriminelle lavalder.

VII

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det kan gjennomføres samtykkebasert rustesting på skolene i regi av helsefaglig personell. Stortinget forutsetter at hensynet til personvern og den enkeltes integritet ivaretas på en betryggende måte.

VIII

Stortinget ber regjeringen foreta en kritisk gjennomgang av hvorvidt det offentlige tjenestetilbudet og hjelpeapparatet i det hele tatt er tilpasset yngre gutter i ulike gråsoner, spesielt med fokus på gutter med minoritetsbakgrunn.

IX

Stortinget ber regjeringen bidra til at politiet i større grad bortviser også barn og unge under 18 år fra sentrumsområder.

X

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utføres en nasjonal, forebyggende dopinglovgivning.

XI

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til etablering av tilskuddsordninger til bruk for lokale bedrifter som vil inngå i et samarbeid med barnevernet om å tilby arbeidstrening, kompetanseutvikling og et arbeidsfellesskap for barnevernsbarn og ungdom som tidligere har begått kriminalitet.

XII

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utarbeides en særskilt og helhetlig strategi for å bekjempe misbruk av khat i enkelte minoritetsgrupper.

XIII

Stortinget ber regjeringen sørge for at konfliktrådet og frivillige organisasjoner, som meklere som kan bidra til lavere konfliktnivå og forebygging av vold, nyttes i større grad.

XIV

Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres flere særskilte tiltak for barn og unge med rusproblemer, for å unngå at unge behandles sammen med eldre rusavhengige.

XV

Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt narkotikaomsetning som har yngre mennesker som målgruppe, eller foretas ved skoler og idrettsanlegg, bør straffes strengere enn i dag.

XVI

Stortinget ber regjeringen fremlegge forslag som sikrer at barnevernsinstitusjonene gjennomfører en konsekvent nulltoleranse mot bruk av rusmidler.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Sigvald Oppbøen Hansen, Stine Renate Håheim, Thor Lillehovde og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til representantforslaget fra stortingsrepresentantene André

Oktay Dahl, Anders B. Werp, Jan Tore Sanner, Elisabeth Aspaker og Trond Helleland om bedre forebyggende tiltak, tidligere og tydeligere reaksjon for å hindre unges rekruttering til kriminalitet.

Komiteen ser svært alvorlig på de utfordringene dagens samfunn har med barn og unge som begår kriminalitet. Samfunnet har mye å tjene på å stanse rekrutteringen til kriminalitet på et tidligst mulig tidspunkt.

Komiteen mener at tidlig innsats er et nøkkelord innen forebygging, særlig innen skole-barn-hjem-samarbeidet, men også med hensyn til det enkelte barns oppvekstvilkår. Rutiner og samhandling på tvers av ulike offentlige etater er viktig for å kunne fange opp negativ adferd hos den enkelte på et tidlig tidspunkt.

Komiteen mener også at ungdomsskoletrinnet er særskilt viktig for å forhindre at ungdommer dropper ut av skolen, med den virkningen at de på et senere tidspunkt verken får arbeid eller utdanning, noe som er sentrale elementer for å unngå at unge havner i et liv med kriminalitet og rus.

Komiteen understreker at det er viktig å ansvarliggjøre unge som utvikler problemadferd. Individuell tilpasning og ansvarliggjøring er å vise det enkelte barn/den enkelte ungdom respekt, og bidra til å hindre permanent negativt adferdsmønster. Bygging av den enkeltes selvtilitt, samt styrking av evnen til å mestre, står her sentralt.

Komiteen mener det er mange positive innspill og synspunkter i Dokument 8:159 S (2009–2010) og vil understreke at forslagsstillerne tar opp viktige spørsmål knyttet til forebygging av rekruttering til kriminalitet blant barn og unge.

Komiteen mener det er fornuftig å styrke innsatsen for å forebygge framfor å reparere på alle samfunnsområder. Komiteen mener vi som samfunn i større grad må bli opptatt av årsakene til kriminaliteten. Ved å forebygge bedre må vi reparere mindre. En klar målsetting er å hjelpe ungdom bort fra en kriminell løpebane.

Komiteen er opptatt av tidlig intervensjon overfor unge som er i starten av en kriminell løpebane. Forskning viser at tidlig innsats er avgjørende for å forebygge at personer eller grupper blir involvert i kriminalitet. Særlig viktig er det å følge opp barn og ungdom som er spesielt utsatt.

Komiteen vil særlig understreke betydningen av satsing på oppfølgingsteam for unge lovbrøyttere. Et av tiltakene i regjeringens handlingsplan er å legge til rette for nasjonal spredning av oppfølgingsteam. Oppfølgingsteam er eksempel på vellykket satsing overfor unge lovbrøyttere gjennom samarbeid mellom rettshåndhevere og hjelpeapparatet. Prosjekter i fire byer er nylig avsluttet, og komiteen vil særlig

understreke at erfaringene fra de fire oppfølgings-teamene skal følges opp.

Komiteen vil vise til viktigheten av kunnskapsforankring. Ti av tiltakene i regjeringens handlingsplan skal bidra til en god, effektiv og treffsikker kriminalitetsforebygging. Komiteen vil understreke at forebyggende kriminalitetsarbeid innebærer at vi bringer fram systematisk kunnskap og benytter oss av denne i det praktiske arbeidet.

Komiteen vil særlig understreke viktigheten av styrket samarbeid og samordning på tvers av sektorer, tjenester og forvaltningsnivåer. Kriminalitetsforebygging krever dialog og samhandling mellom offentlige tjenester, mellom myndigheter og frivillig sektor og mellom offentlige og private aktører.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke at regjeringen sommeren 2009 la fram den felles forebyggingsstrategien «Felleskap–trygghet–utjevning». Denne strategien er senere fulgt opp ved utarbeidelsen av regjeringens handlingsplan for kriminalitetsforebygging «Gode krefter», som har 35 tiltak for en styrket innsats for å forebygge kriminalitet og for å gi økt trygghet.

Flertallet viser til at regjeringens handlingsplan «Gode krefter» inneholder 11 tiltak for styrket samarbeid og samordning mellom ulike aktører på ulike plan. Blant tiltakene kan nevnes:

- Tiltak 25: Økt utbredelse av og økt kvalitet i politiråd og SLT,
- Tiltak 26: Videreutvikle politiets rolle og funksjon i politiråd,
- Tiltak 27: Videreutvikle frivillig sektors rolle i politiråd og SLT.

Som oppfølging av tiltakene skal Politidirektoratet revidere veilederen «Politiet i lokalsamfunnet». Veilederen skal blant annet sørge for å tydeliggjøre politiets rolle og funksjon i politiråd og SLT.

Flertallet viser videre til svarbrevet fra justisministeren til komiteen av 4. oktober 2010 (vedlagt), og slutter seg til hans vurderinger hva gjelder de 16 konkrete forslagene i Dokument 8:159 S (2009–2010). Noen av forslagene er helt eller delvis gjennomførte, andre av forslagene er til vurdering eller under utarbeidelse, mens noen få av forslagene ikke er aktuell politikk for den sittende regjeringen.

Flertallet vil avslutningsvis vise til at Justisdepartementet har under utarbeidelse en lovproposisjon med en meldingsdel som skal legges fram for Stortinget våren 2011. Proposisjonen vil inneholde regjeringspartiernes politikk for en helhetlig og samordnet bekjempelse av barne- og ungdomskriminalitet.

Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til merknader om SLT over.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre ser det som nødvendig at langt flere kommuner oppretter forpliktende og velfungerende SLT-enheter. Utarbeidelse av tydelige felles retningslinjer samt økt behov for veiledning og informasjonsutveksling mellom kommunene må på plass.

Frivillige med genuin vilje til å utgjøre en forskjell

Komiteen ser at frivillige og private bidrar sterkt til å hindre at enkeltmennesker utvikler en kriminell løpebane. Frivillige organisasjoner, enkeltpersoner og mennesker i ulike interessefellesskap representerer verdifulle krefter og ressurser som kommer barn og unge til gode.

Bekjempelse av narkotika

Komiteen viser til omfanget av narkotikamisbruk, som er et stort samfunnsproblem. Bekjempelse av narkotika er derfor også bekjempelse av organisert kriminalitet.

Videre sier komiteen seg enig i at det må advares mot en utglidning i kampen mot narkotikaomsetning og misbruk av narkotiske stoffer.

Komiteen mener fortsatt kriminalisering av bruk og salg gir klare signaler fra samfunnet om at narkotika ikke godtas. Særlig er dette viktig overfor barn og unge, som i stor grad trenger både tydelig grensesetting, bedre forebygging og tydelige rammer å forholde seg til.

Narkotikabruk under barnevernets omsorg og økt bruk av anabole steroider

Komiteen ser svært alvorlig på de ulike problemstillinger som har kommet fram i media den siste tiden. Det har oppstått flere kriminelle nettverk rundt om i landet bestående av kriminelle barnevernsbarn. Hjelpeapparatet har en utfordring med å finne de riktige grepene i forholdet til disse ungdommene. Komiteen vil påpeke behovet for at de ulike etatene i langt større grad må samarbeide for å få kontroll over situasjonen.

Komiteen mener det er et paradoks at flere barn og unge som havner under barnevernets omsorg/ansvar, gjør sine første erfaringer med rus i perioden de er i kontakt med barnevernet.

Økt bruk av konfliktråd og stormøte

Komiteen mener at konfliktråd er et godt tiltak og at dette tilbudet fortsatt bør utvides, eventuelt ved et interkommunalt samarbeid.

Videre stiller komiteen seg positiv til økt bruk av stormøter og restorative justice, men kun der offeret selv ønsker dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det etableres et forpliktende SLT-samarbeid i alle kommuner. Regjeringen bes spesielt om å intensivere arbeidet for å avklare og avhjelpe praktisering av taushetspliktsregelverket som ofte bidrar til manglende samhandling og forebygging til skade for barn og ungdom.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utredes egnede målekriterier for forebyggende arbeid innenfor politi, kriminalomsorg mv.

III

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at den enkelte skole har sin egen politikkontakt.

IV

Stortinget ber regjeringen øke erstatningssatsene for foreldrenes ansvar for skade forvoldt av barn i skadeerstatningsloven.

V

Stortinget ber regjeringen fremlegge en sak om etablering av obligatorisk tilbud om konfliktrådsbehandling i alle saker med barn under 15 år.

VI

Stortinget ber regjeringen legge til rette for mentorordning for kriminelle barn også under den kriminelle lavalder.

VII

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det kan gjennomføres samtykkebasert rustesting på skolene i regi av helsefaglig personell. Stortinget forutsetter at hensynet til personvern og den enkeltes integritet ivaretas på en betryggende måte.

VIII

Stortinget ber regjeringen foreta en kritisk gjennomgang av hvorvidt det offentlige tjenestetilbudet og hjelpeapparatet i det hele tatt er tilpasset yngre gutter i ulike gråsoner, spesielt med fokus på gutter med minoritetsbakgrunn.

IX

Stortinget ber regjeringen bidra til at politiet i større grad bortviser også barn og unge under 18 år fra sentrumsområder.

X

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utformes en nasjonal, forebyggende dopinglovgivning.

XI

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til etablering av tilskuddsordninger til bruk for lokale bedrifter som vil inngå i et samarbeid med barnevernet om å tilby arbeidstrening, kompetanseutvikling og et arbeidsfellesskap for barnevernsbarn og ungdom som tidligere har begått kriminalitet.

XII

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utarbeides en særskilt og helhetlig strategi for å bekjempe misbruk av khat i enkelte minoritetsgrupper.

XIII

Stortinget ber regjeringen sørge for at konfliktrådet og frivillige organisasjoner, som meklere som kan bidra til lavere konfliktnivå og forebygging av vold, nyttes i større grad.

XIV

Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres flere særskilte tiltak for barn og unge med rusproblemer, for å unngå at unge behandles sammen med eldre rusavhengige.

XV

Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt narkotikaomsetning som har yngre mennesker som målgruppe, eller foretas ved skoler og idrettsanlegg, bør straffes strengere enn i dag.

XVI

Stortinget ber regjeringen fremlegge forslag som sikrer at barnevernsinstitusjonene gjennomfører en konsekvent nulltoleranse mot bruk av rusmidler.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det etableres et forpliktende SLT-samarbeid i alle kommuner. Regjeringen bes spesielt om å intensivere arbeidet for å avklare og avhjelpe praktisering av taushetspliktsregelverket som ofte bidrar til manglende samhandling og forebygging til skade for barn og ungdom.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utredes egnede målekriterier for forebyggende arbeid innenfor politi, kriminalomsorg mv.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at den enkelte skole har sin egen politikontakt.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen øke erstatningssatsene for foreldrenes ansvar for skade forvoldt av barn i skadeerstatningsloven.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremlegge en sak om etablering av obligatorisk tilbud om konfliktrådsbehandling i alle saker med barn under 15 år.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen legge til rette for mentorordning for kriminelle barn også under den kriminelle lavalder.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det kan gjennomføres samtykkebasert rustesting på skolene i regi av helsefaglig personell. Stortinget forutsetter at hensynet til personvern og den enkeltes integritet ivaretas på en betryggende måte.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen foreta en kritisk gjennomgang av hvorvidt det offentlige tjenestetilbudet og hjelpeapparatet i det hele tatt er tilpasset yngre

gutter i ulike gråsoner, spesielt med fokus på gutter med minoritetsbakgrunn.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen bidra til at politiet i større grad bortviser også barn og unge under 18 år fra sentrumsområder.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utformes en nasjonal, forebyggende dopinglovgivning.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til etablering av tilskuddsordninger til bruk for lokale bedrifter som vil inngå i et samarbeid med barnevernet om å tilby arbeidstrening, kompetanseutvikling og et arbeidsfellesskap for barnevernsbarn og ungdom som tidligere har begått kriminalitet.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utarbeides en særskilt og helhetlig strategi for å bekjempe misbruk av khat i enkelte minoritetsgrupper.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen sørge for at konfliktrådet og frivillige organisasjoner, som meklere som kan bidra til lavere konfliktnivå og forebygging av vold, nyttes i større grad.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres flere særskilte tiltak for barn og unge med rusproblemer, for å unngå at unge behandles sammen med eldre rusavhengige.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt narkotikaomsetning som har yngre mennesker som målgruppe, eller foretas ved skoler og idrettsanlegg, bør straffes strengere enn i dag.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen fremlegge forslag som sikrer at barnevernsinstitusjonene gjennomfører en konsekvent nulltoleranse mot bruk av rusmidler.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

Dahl, Anders B. Werp, Jan Tore Sanner, Elisabeth Aspaker og Trond Helleland om bedre forebyggende tiltak, tidligere og tydeligere reaksjon for å hindre unges rekruttering til kriminalitet – vedlegges protokollen.

v e d t a k :

Dokument 8:159 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay

Oslo, i justiskomiteen, den 9. november 2010

Per Sandberg

leder

Åse Michaelsen

ordfører

Vedlegg

**Brev fra Justis- og politidepartementet v/statsråden til justiskomiteen,
datert 4. oktober 2010**

Dokument 8:159 S (2009–2010) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Jan Tore Sanner, Elisabeth Aspaker og Trond Helleland om bedre forebyggende tiltak tidligere og tydeligere reaksjon for å hindre unges rekruttering til kriminalitet.

Jeg viser til brev av 15. september d.å. om ovennevnte representantforslag, der det i alt fremmes 16 forslag.

Jeg vil innledningsvis understreke nødvendigheten av en helhetlig, samordnet og human kriminalpolitikk for å ivareta de verdier og goder vi tross alt har i vårt land. Publikum kan i stor grad bevege seg trygt overalt. Faren for å bli utsatt for alvorlig kriminalitet er relativt lav sammenliknet med i mange andre land. Dette er goder som vi ikke må glemme, når vi i flere sammenhenger - med rette - setter søkelyset på forhold som skaper utrygghet.

Det skal ikke herske tvil om at Regjeringen har som mål å skape et tryggere og mer rettferdig samfunn med økt livskvalitet for det enkelte menneske. Dette arbeider vi for innen alle sektorer, også når det gjelder bekjempelse av kriminalitet. Arbeidet med å forebygge kriminalitet er viktig både for å sikre befolkningens trygghet, men også av hensyn til de barn og unge som er i ferd med å utvikle en kriminell karriere.

Kriminalitetsbekjempelsen skal skje på grunnlag av to hovedpilarer. Vi må jobbe for å forebygge at kriminaliteten i det hele tatt skjer, og da særlig med innsats rettet mot barn og ungdom. Det er bedre for alle parter om vi kan forebygge i stedet for å måtte reparere når skaden er skjedd. Samtidig er det viktig med gode etterfølgende tiltak når kriminalitet først har funnet sted. Dette sikrer vi blant annet gjennom god etterforskning, irettføring, treffende straffereaksjoner og oppfølging av lovbrutere.

I representantforslaget sies det innledningsvis at det ikke er tatt nødvendige grep for at alle barn og unge som begår lovbrudd, møtes med en tydelig reaksjon. I den sammenheng vil jeg nevne at det i 2007 ble nedsatt et utvalg som ble bedt om å utrede hvilke tiltak samfunnet bør ha til rådighet for personer mellom 15 og 18 år som begår alvorlig eller gjentatt kriminalitet. Utvalgets rapport (NOU 2008:15 barn og straff) forelå i oktober 2008. I arbeidet med oppfølgingen av utredningen utarbeider departementet en lovproposisjon med en meldingsdel som skal legges frem for stortinget våren 2011. Proposisjonen skal inneholde regjeringens politikk for en helhetlig

og samordnet bekjempelse av barne- og ungdomskriminalitet, og skal forankres i et helhetlig, individuelt system for reaksjonsfastsettelse og oppfølging som skal omfatte forebygging av ny kriminalitet.

Forslagsstillerne har fremmet en rekke forslag i Dokument 8:159 S (2009–2010). Flere av forslagene har jeg gitt mitt syn på i Stortinget tidligere. Jeg finner det derfor mest hensiktsmessig å gi følgende kommentarer til forslagene:

Forslag I

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at det etableres et forpliktende SLT-samarbeid i alle kommuner(...) og avhjelpe praktisering av taushetspliktsregelverket m.v.

For å spre SLT-modellen har Justis- og politidepartementet de siste årene bevilget 5 millioner kroner i såkalte stimuleringsmidler for å lette oppstart av SLT-arbeide og drift i de første to-tre årene. Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) står for søknadsbehandlingen.

Nytt i 2010 er at KRÅD har samarbeidet med Helse- og omsorgsdepartementet, som har disponert 8 millioner kroner til lokalt, rusforebyggende arbeid. Disse støttebeløpene har langt på vei sammenfallende formål og blir nå derfor sett under ett. Det betyr at det i år har vært 13 millioner kroner til utdeling. Saksbehandling har vært forestått av KRÅD, i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet.

Jeg anser det ikke hensiktsmessig å gjøre SLT-samarbeidet til en obligatorisk, kommunal tjeneste. Til det er kommunene for ulike, blant annet størrelsesmessig. I noen kommuner har man funnet gode samarbeidsmodeller mellom kommune, politi, næringsliv og frivillige, uten at de nødvendigvis følger SLT-prinsippene fullt ut.

Det er viktig at SLT-modellen ses i sammenheng med politirådene som er innført de siste årene. Etter oppstarten av politirådene i 2007 er det nå etablert politiråd i om lag 300 kommuner.

I august i fjor la regjeringen frem den kriminalitetsforebyggende handlingsplanen "Gode krefter" med 35 tiltak for økt trygghet. Flere av tiltakene dreier seg om hvordan SLT-modellen og politiråd kan utvikles og det lokale arbeidet oppmuntres.

Når det gjelder spørsmålet om praktisering av taushetsplikt, viser jeg til tiltak 29 i "Gode krefter", om at regelverk og praktisering av informasjonsplikt og taushetsplikt skal gjennomgås.

Forslag II

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utredes egnede målkriterier for forebyggende arbeid innenfor politi, kriminalomsorg mv.

I juni 2010 nedsatte jeg en arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til målkriterier for politiets og andre myndigheters kriminalitetsforebyggende arbeid. Arbeidsgruppen er en oppfølging av tiltak 6 i Regjeringens kriminalitetsforebyggende handlingsplan "Gode krefter" ("Bedre måling av politiets forebyggende arbeid"), og av stortingets behandling av politirollemeldingen (jf. St. meld. nr. 42 (2004–2005) samt Innst. S. nr. 145 (2005–2006)), der komiteen ber regjeringen se på muligheten for å innføre målkriterier for det forebyggende arbeidet.

Arbeidsgruppen ledes av KRÅD v/rådsleder Odd Einar Dørum og består av deltakere fra Helse- og omsorgsdepartementet, Politidirektoratet og Majorstua, Manglerud og Sarpsborg politistasjoner. KRÅD er sekretariat for arbeidsgruppen.

Politidirektoratet har nedsatt en annen arbeidsgruppe med oppgave å utrede politiets målkriterier. Det er opprettet dialog mellom denne gruppen og den førstnevnte. Arbeidsgruppen skal overlevere sin rapport til meg i løpet av året.

I forbindelse med tilbakeføringsgarantien i kriminalomsorgen skal det utarbeides målkriterier for løslatelses- og tilbakeføringsarbeidet. Dette skal knyttes tett opp til, og være en del av, kriminalomsorgens ordinære kvalitetssikringssystem.

Forslag III

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at den enkelte skole har sin egen politikontakt.

Politiet skal være kunnskapsstyrt, også i arbeidet med barn og unge. Politiets samarbeid med andre aktører, herunder skolen, er viktig for å sikre mest mulig treffsikre og koordinerte tiltak. For å bidra til et best mulig kunnskapsgrunnlag for det tverrfaglige samarbeidet, skal politidistriktene gjennomføre egne analyser av barne- og ungdomskriminaliteten. Som et eksempel på slike analyser kan nevnes Oslo politidistrikts og Oslo kommunes årlige SALTO-rapport. Skolens kunnskap om utfordringer i og utenfor skolen er viktig i slike analyser. På bakgrunn av disse analysene settes det inn relevante tiltak.

Jeg ser det som naturlig at det lokale politiets samarbeid med skolen gjennomføres i henhold til SLT-modellen og/eller gjennom politirådene. Alle politidistrikter har en forebyggende koordinator som har et særlig ansvar for å koordinere politiet i den tverretatlige innsatsen.

Forslag IV

Stortinget ber Regjeringen øke erstatningssatsene for foreldres ansvar ved skade forvoldt av barn m.v.

Jeg viser til at spørsmålet om å øke erstatnings-satsene for foreldres ansvar for skade voldt av barn i skadeserstatningsloven ble tatt opp i dok 8: 4 (2007–2008) fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaaker, André Oktay Dahl, Jan Tore Sanner, Kari Lise Holmberg og Peter Skovholt Gitmark om bedre forebyggende tiltak, tidligere og tydeligere reaksjon overfor barn og unge som er i risikozonen for å utvikle en kriminell løpebane. I mitt svarbrev til justiskomiteen 20. november 2007, som er vedlagt Innst. S. nr. 65 (2007–2008), har jeg gjort rede for dette spørsmålet.

I mitt brev 20. november 2007 til justiskomiteen uttalte jeg at jeg ved en anledning ville ta initiativ til å se nærmere på om beløpsgrensen bør heves. Jeg har etter en nærmere vurdering kommet til at det ikke er grunn til å ta initiativ til en heving av beløpsgrensen nå.

Forslag V

Stortinget ber Regjeringen fremlegge sak om etablering av obligatorisk tilbud om konfliktrådsbehandling i alle saker med barn under 15 år.

Jeg vil innledningsvis si meg enig med forslagsstillerne i at konfliktrådene utgjør en viktig del av rettspleien og at de er et godt supplement til ordinær behandling i rettsvesenet.

Regjeringen arbeider derfor for å styrke og videreutvikle konfliktrådsordningen og er særlig opptatt av bruken av konfliktråd for unge lovbrøyttere. Konfliktrådene er siden 2005 styrket med til sammen 12 millioner kroner, herunder 5 millioner i 2010 til videreutvikling av oppfølgingsteam og ungdomsstormøter.

Når det gjelder etablering av et eventuelt obligatorisk tilbud om konfliktrådsbehandling i alle saker med barn under 15 år, viser jeg til at det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal gjennomgå lov om megling i konfliktråd av 15. mars 1991 nr. 3 (konfliktrådsloven) og vurdere tiltak for hvordan bruken av konfliktråd kan økes.

På grunn av det pågående arbeidet med gjennomgang av konfliktrådsloven og andre berørte lover, ser jeg det som hensiktsmessig å avvente rapport fra den eksterne arbeidsgruppen før vi tar endelig stilling til spørsmålet om obligatorisk tilbud.

For øvrig ber forslagsstillerne om at tilbud om konfliktråd etableres i alle kommuner. I den forbindelse vil jeg orientere om at megling i konfliktråd allerede er tilgjengelig for alle i samtlige norske kommuner.

Forslag VI

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for mentorordning for kriminelle barn også under den kriminelle lavalder.

Jeg viser til følgende tiltak i den kriminalitetsforebyggende handlingsplanen "Gode krefter":

- Tiltak 22 om å legge til rette for nasjonal spredning av "Oppfølgingsteam"
- Tiltak 23 om utarbeidelse av forslag til lov- og praksisendringer for å sikre god og tett oppfølging av unge lovbrøyttere som har begått alvorlig kriminalitet, og
- Tiltak 24 om mentorstøtte – kunnskapsstatus og veileder.

Barn under den kriminelle lavalder (15 år) kan ikke straffes. Det betyr ikke at vi ikke har tiltak som kan settes i verk dersom barnets omsorgspersoner samtykker til det. Det ligger ikke aldersbegrensninger i de ovennevnte ordningene, de er etablert for å brukes overfor unge lovbrøyttere i de tilfeller det er behov for det.

Forslag VII

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at det kan gjennomføres samtykket rustesting på skolenes m.v.

Samtykkebasert rustesting av skoleelever er allerede tillatt. Det må foreligge et frivillig og informert samtykke fra eleven som omfatter alle sider av testopplegget. Den enkelte skole som vil foreta rustesting må sørge for at de har et godt system som sikrer at rustesting foregår forsvarlig.

Forslag VIII

Stortinget ber Regjeringen foreta en kritisk gjennomgang av hvorvidt det offentlige tjenestetilbudet og hjelpeapparatet i det hele tatt er tilpasset yngre gutter i ulike gråsoner m.v.

En tidlig oppfølging av særlig utsatte barn er viktig, og en rekke av tiltakene i "Gode krefter" gjelder tilpasset oppfølging av utsatte barn og unge. Jeg vil også vise til "Flatø-utvalget" som i desember i fjor leverte sin utredning om bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge til Barne-, likestillings- og inkluderingsministeren. Utvalgets forslag ble presentert i NOU 2009: 22 "Det du gjør, gjør det helt", som nylig har vært på høring. Høringsfristen var 1. september d.å., og saken er nå til behandling i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

hvor den vil følges opp videre i samarbeid med berørte departementer.

Forslag IX

Stortinget ber Regjeringen bidra til at politiet i større grad bortviser også barn og unge under 18 år fra sentrumsområder.

Dette er vi allerede i gang med. Jeg viser igjen til handlingsplanen "Gode krefter" hvor det blant annet er presisert at: "Påtalemyndigheten kan forby personer under 15 år å oppholde seg på et bestemt sted dersom det er grunn til å tro at de begår lovbrudd der. Dette er en relativt enkel og lite inngripende måte å forebygge kriminalitet på, og som bør kunne nyttes i større utstrekning enn i dag overfor enkeltungdommer i faresonen."

Forslag X

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det utføres en nasjonal, forebyggende dopinglovgivning.

I juni i år overleverte Stoltenberg-utvalget sin rapport om narkotika til Helse- og omsorgsministeren. Denne rapporten vil nå følges opp, og skal blant annet sendes ut på høring. Jeg vil avvente den videre oppfølgingen av utvalgets rapport, og eventuelle nye føringer i statsbudsjettet for 2011, før jeg eller andre i regjeringen lover nye tiltak på rusfeltet.

Forslag XI

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til etablering av tilskuddsordninger til bruk for lokale bedrifter som vil inngå samarbeid med barnevernet om å tilby arbeidstrening m.v.

Jeg har forhørt meg med Barne-, likestillings og inkluderingsministeren som er rette adressat for dette spørsmålet. Dette fremstår i utgangspunktet som et interessant forslag, dersom det utarbeides en plan for oppfølging knyttet opp mot det ordinære kvalifiseringsløpet. Vi ser imidlertid at tiltak som omfatter arbeidstrening og /eller alternativ opplæring for ungdommer ofte har kortsiktig gevinst. Utfordringen ligger i at mange av ungdommene dropper ut igjen etter kort tid. Jeg vil derfor understreke betydningen av tilrettelagt og vedvarende oppfølging av denne ungdomsgruppen over til utdanning eller arbeid i et ordinært kvalifiseringsløp.

Forslag XII

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utarbeides en særskilt og helhetlig strategi for å bekjempe misbruk av khat i enkelte minoritetsgrupper.

Jeg viser til svar vedr. forslag X om videre arbeid på rusfeltet.

Forslag XIII

Stortinget ber regjeringen sørge for at konfliktrådet og frivillige organisasjoner (...), nyttes i større grad.

Jeg viser til min kommentar til deres forslag V, samt følgende tiltak i "Gode krefter":

- Tiltak 20 om styrking av kompetansen om skolemegling
- Tiltak 21 om økt bruk av konfliktråd for lovbrutere mellom 15 og 18 år
- Tiltak 27 om videreutvikling av frivillig sektors rolle i politiråd og SLT, og
- Tiltak 28 om videreutvikling av næringslivets rolle i politiråd og SLT.

Forslag XIV

Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres flere særskilte tiltak for barn og unge med rusproblemer m.v.

Jeg viser til svar vedr. forslag X om videre arbeid på rusfeltet.

Forslag XV

Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt narkotikaomsetningen som har yngre mennesker som målgruppe, eller foretas ved skoler og idrettsanlegg, bør straffes strengere enn i dag.

Både etter gjeldende straffelov og etter straffeloven 2005, som ennå ikke har trådt i kraft, straffes narkotikaforbrytelser med alt fra bøter til fengsel i 21 år. Strafferammene er blitt grundig vurdert i arbeidet med straffeloven 2005, og departementet og Stortinget har funnet det hensiktsmessig å videreføre disse i 2005-loven. Ved den nærmere straffutmålingen er domstolene gitt et vidt spillerom, og vil i straffskjerpende retning kunne legge vekt på at salg er rettet mot unge. I den forbindelse er det i straffeloven 2005 § 77 bokstav h uttrykkelig angitt at det er straffskjer-

pende dersom overtredelsen "har rammet personer som er forsvarsløse". Dette omfatter bl.a. salg av narkotika til små barn, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) side 271. Jeg ser på denne bakgrunn ikke behov for særskilte regler om salg til unge, og har tillit til at domstolene legger seg på et riktig straffenivå i slike saker.

Jeg viser for øvrig til svar vedr. forslag X om videre arbeid på rusfeltet.

Forslag XVI

Stortinget ber regjeringen fremlegge forslag som sikrer at barnevernsinstitusjoner gjennomfører en konsekvent nulltoleranse mot bruk av rusmidler.

Det er allerede nulltoleranse for bruk av rusmidler i barnevernsinstitusjonene.

Barnevernloven og forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjoner (rettighetsforskriften) inneholder bestemmelser som ivaretar den enkelte beboers personlige integritet og rettsikkerhet under oppholdet. Det gis også bestemmelser om hvilke tvangstiltak institusjonen kan benytte. Felles for all bruk av tvang er at den må baseres på en individuell og konkret vurdering.

Det gis adgang til å hindre og forebygge bruk av rusmidler, gjennom å kontrollere post, foreta kroppsvisitasjon og ransake rom og eiendeler dersom institusjoner har begrunnet mistanke om at ungdommen oppbevarer rusmidler. Rusmidler som blir funnet beslaglegges. For ungdom som er atferdsplassert kan det også nedlegges forbud mot besøk eller bruk av telefon eller andre elektroniske kommunikasjonsmidler, dersom dette er nødvendig av hensyn til behandlingsopplegget. Videre kan det tas urinprøver i enkelte nærmere angitte tilfeller. Institusjonen kan også begrense ungdommens adgang til å forlate institusjonen i den utstrekning dette er nødvendig ut fra formålet med plasseringen. Dersom institusjonspersonalet har mistanke om at en ungdom er påvirket av rus, er det personalets oppgave å skjerme andre beboere på institusjonen.

